

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Tutkintojen tunnustaminen Opetushallituksessa

Sinikka Tamminen

Tutkintojen ja kieliosaamisen tunnustaminen
Opetushallitus
28.11.2024

Webinaarikäytännöt

- Emme vastaa yksittäisiä hakemuksia koskeviin kysymyksiin.
- Pidäthän mikrofonin ja kameran kiinni esityksen aikana.
- Esityksen aikana voit esittää kysymyksiä kokouksen keskustelussa.
- Suullisille kysymyksille on varattu aikaa esityksen aikana ja lopussa.
- Jos pyydät puheenvuoroa, käytä kädennostotoimintoa.

Tutkintojen ja kieliosaamisen tunnustaminen -yksikön tehtävät

- Virkakelpoisuuden myöntäminen ulkomaisen tutkinnon perusteella
- Toimivaltaisen viranomaisen tehtävät ammattipätevyysdirektiivin mukaisissa menettelyissä Suomessa säänneltyjen ja sääntelemättömien ammattien osalta
- Tutkintojen viitekehyksiä ja ammattipätevyysdirektiiviä koskeva kansallinen tiedottaminen ja tuki
- Oppilaitosten, korkeakoulujen ja muiden tahojen neuvominen ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustamiseen liittyvissä kysymyksissä
- Yleisiin kielitutkintoihin, valtionhallinnon kielitutkintoihin, auktorisoidun kääntäjän tutkintoihin sekä oikeustulkirekisteriin liittyvät tehtävät

Tutkintojen tunnustamisen verkkosivut

Verkkosivujen osiot eri kohderyhmille

Kaikki tämän esityksen tieto tutkintojen tunnustamisesta löytyy [verkkosivuiltamme](#) (suomi, ruotsi, englanti).

Verkkosivuilta löytyy omat osiot eri kohderyhmille:

- Ulkomailla tutkinnon suorittaneille
- Opetushallituksen päätöksen saaneille
- Ohjaustyötä tekeville
- Työnantajille

Tietoa ulkomailla tutkinnon suorittaneelle

- Tarvitsenko tunnustamispäätöksen vai voinko hakeutua opintoihin tai työelämään?
 - Tutkintojen tunnustamisen palveluopas, kaaviot ja opasvideot tutkintojen tunnustamisesta
- Tunnustamispäätöksen hakeminen
 - Hakuohjeet, sähköiset hakemuslomakkeet
- Tietoa säännellyistä ammateista Suomessa
- Ammattialakohtaista tietoa (opetuksen ja koulutuksen tehtävät, varhaiskasvatuksen tehtävät, oikeustieteen maisterin tutkintoon rinnastaminen)

Tietoa ohjaustyötä tekeville

Esimerkkejä materiaaleista, jotka löytyvät [verkkosivuiltamme ohjaustyön tueksi](#):

- Esite tutkintojen tunnustamisesta (suomi, ruotsi, englantia, arabia, viro, venäjä, espanja, portugali, ranska, farsi, kiina)
- [Uudistettu kaavio: tarvitaanko tunnustamispäätös](#) (suomi, ruotsi, englantia, ukraina, turkki, arabia, venäjä)
- Oppaat opettajankoulutuksen ja varhaiskasvatuksen koulutuksen tunnustamisesta (sis. tietoa suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta)
- Tietoa ulkomaisista koulutusjärjestelmistä (18 kaaviota ja 13 esitystä)
- Opasvideot sekä muita hyödyllisiä linkkejä maahan muuttaneita ohjaaville

Tietoa työnantajille

Esimerkkejä materiaaleista jotka löytyvät [verkkosivuiltamme työnantajille](#):

- Milloin työntekijä tarvitsee päätöksen?
- Tietoa Opetushallituksen päätöksistä
- Ammattikohtaista tietoa (Opetushallituksen vastuulla olevat alat) esim.:
 - Opas ja kaavio: Opettajaksi Suomessa ulkomaisen koulutuksen perusteella
 - Opas ja kaavio: Varhaiskasvatuksen tehtäviin Suomessa ulkomaisen koulutuksen perusteella

Yleistietoa tutkintojen tunnustamisesta

Mitä tarkoittaa tutkinnon tunnustaminen ja ketkä vastaavat siitä?

- Tutkinnon tunnustamisella tarkoitetaan päätöstä siitä, millaisen kelpoisuuden ulkomainen tutkinto antaa työtä tai opiskelupaikkaa haettaessa.
- Tutkinnon tunnustamisesta vastaa Opetushallitus, alakohtainen viranomainen, oppilaitos, korkeakoulu tai työnantaja, sen mukaan, mihin tarkoitukseen tutkinnon tunnustamista haetaan.
- Yksityisen sektorin työnantajat arvioivat yleensä itse ulkomaisen tutkinnon antamaa pätevyyttä ja muuta osaamista työntekijöitä valitessaan.

Säännellyt ammatit Suomessa

- Ammatti on säännelty, jos siihen vaaditaan lain perusteella tietty koulutus tai tutkinto tai ammatinharjoittamisoikeus.
- Opetushallituksen verkkosivulla on [luettelo Suomessa säännellyistä ammasteista](#).
- Luetteloon on listattu myös toimivaltaiset viranomaiset, joilta saa lisätietoa säännellyistä ammasteista ja päätöksen hakemisesta.
- Ulkomailta tutkinnon suorittanut tarvitsee päätöksen toimivaltaiselta viranomaiselta kelpoisuudesta ammattiin.

Esimerkkejä toimivaltaisista viranomaisista

Lisätietoa sekä ohjeet päätöksen hakemiseksi saa ammattialakohtaisesti toimivaltaiselta viranomaiselta, esimerkiksi:

- **Opetushallitus**: opettajat, varhaiskasvatuksen ammatit, oikeustieteen maisterin tutkintoa edellyttävät tehtävät
- **Valvira**: sosiaali- ja terveysalan ammatit
- **Ruokavirasto**: eläinlääkärit

Aina ei tarvitse Opetushallituksen päätöstä

- Ammatit, jotka eivät ole säänneltyjä
 - Työnantajat päättävät itse ulkomaisen tutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta työhön.
- Opiskeleminen ja tutkinnon suorittaminen Suomessa
 - Oppilaitokset ja korkeakoulut päättävät itse tutkintojen tunnustamisesta esimerkiksi opiskelijavalinnassa.

Opetushallituksen päätökset ja lausunnot ulkomailta tutkinnon suorittaneelle

- Hakija haluaa virkaan tai tehtävään, johon laissa on määritelty vaatimukseksi korkeakoulututkinto.
 - Hakija voi hakea **päätöstä korkeakoulututkinnon tasosta.**
- Hakija haluaa tehtävään, johon on yksilöity säädöspohjainen kelpoisuusvaatimus: esim. opetustoimi, oikeustieteellinen koulutus.
 - Hakija voi hakea **päätöstä kelpoisuudesta tiettyyn ammattiin.**
- Hakija haluaa asiantuntijalausunnon ulkomailta suorittamastaan ammatillisesta tutkinnosta.
 - Hakija voi hakea **lausuntoa ammatillisesta tutkinnosta.**

Yleistä Opetushallituksen päätöksistä

- Päätös tehdään henkilökohtaisesta hakemuksesta asiakirjojen perusteella, ja se on maksullinen.
- Päätökset perustuvat lainsäädäntöön, ja ne kirjoitetaan voimassaolevien kelpoisuusvaatimusten mukaisina.
- Päätöksissä voidaan asettaa lisävaatimuksia: täydentäviä opintoja, kelpoisuuskoee tai sopeutumisaika.
- Päätös antaa kelpoisuuden vaadittavan koulutuksen osalta; esim. virkaan nimitettäessä voi olla myös muita vaatimuksia (kielitaito).

Tutkintojen tunnustamisen lainsäädäntö

- Opetushallitus tekee päätöksiä kahden lain nojalla:
 - **Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta (1384/2015)** eli ammattipätevyyslaki, joka perustuu EU-direktiiviin ja jonka nojalla annetaan päätöksiä ammattipätevyyden tunnustamisesta.
 - **Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta (1385/2015)** eli ulkomaanopintolaki, jonka nojalla annetaan päätöksiä korkeakoulututkintojen ja/tai -opintojen rinnastamisesta
- Siihen, kumman lain nojalla Opetushallitus ratkaisee hakemuksen, vaikuttaa muun muassa tutkinnon suoritusmaa, hakijan kansalaisuus, hakijan ammattipätevyys suoritusmaassa ja hakijan koulutuksen taso ja sisältö

Ammattipätevyyden tunnustaminen

- Lähtökohta: EU/ETA-kansalaisen toisessa EU/ETA-maassa hankkima ammattipätevyys
- Voidaanko antaa ehdollinen päätös? Kyllä
- Lisävaatimukset: kelpoisuuskoe tai sopeutumisaika
- Huomioidaanko työkokemusta ja elinikäistä oppimista? Kyllä
- Voidaanko päätöksellä antaa vain osa kelpoisuudesta? Ei

Esimerkki 1: ammattipätevyyden tunnustaminen 1/2

Degree in Early Childhood Education, Kreikka, 2009

- Ammattipätevyys lähtömaassa: *Nipiagogós*, opetus- ja kasvatustehtävät 4–6-vuotiaiden ryhmässä
- Koulutuksen sisältö: nelivuotinen varhaiskasvatuksen alalla suoritettu korkeakoulututkinto, johon on sisältynyt 4–6-vuotiaiden opetukseen ja kasvatukseen valmistavia opintoja sekä kasvatustieteellisiä opintoja.
- Olennainen ero kansallisesti vaadittavaan koulutukseen: suppeampi ikäryhmä
- Hakijan ammattikokemus tai elinikäisen oppimisen avulla hankkimat tiedot, taidot ja pätevyys: työskentely opetus- ja kasvatustehtävissä 4–6-vuotiaiden ryhmässä Kreikassa

Esimerkki 1: ammattipätevyyden tunnustaminen 2/2

Opetushallituksen päätös ammattipätevyyden tunnustamisesta:

Hakijan todistus tuottaa varhaiskasvatuslain (540/2018) 26 §:n mukaisen **kelpoisuuden varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin** sen jälkeen, kun hakija on suorittanut joko **kelpoisuuskokeen tai sopeutumisajan**.

Todistus tuottaa opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) 7 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun **kelpoisuuden antaa esiopetusta** opetusryhmälle, johon ei kuulu perusopetuksen oppilaita.

Hakijan **ammattikokemuksensa** avulla hankkimat tiedot, taidot ja pätevyys korvaavat osittain olennaisen eron koulutuksen sisällössä.

Korkeakoulututkinnon ja -opintojen rinnastaminen

- Lähtökohta: tutkintojen ja opintojen vastaavuus kyseisen säännellyn ammatin kelpoisuusvaatimukseen
- Voidaanko antaa ehdollinen päätös? Kyllä
- Lisävaatimukset: täydentävät korkeakouluopinnot
- Huomioidaanko työkokemusta tai elinikäistä oppimista? Ei
- Voidaanko päätöksellä antaa vain osa kelpoisuudesta? Kyllä, ja hakija voi saada täyden kelpoisuuden täydentämällä korkeakouluopintojaan Suomessa.

Esimerkki 2: ulkomailta suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastaminen 1/2

Lisans, Turkki, 2019

- Koulutuksen sisältö: nelivuotinen varhaiskasvatuksen alalla suoritettu korkeakoulututkinto, johon on sisältynyt 0–6-vuotiaiden opetukseen ja kasvatukseen valmistavia opintoja sekä kasvatustieteellisiä opintoja.

Esimerkki 2: ulkomailta suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastaminen 2/2

Opetushallituksen päätös tutkinnon ja opintojen rinnastamisesta:

- Hakijan suorittama korkeakoulututkinto rinnastetaan Suomessa suoritettavaan **alempaan korkeakoulututkintoon**.
- Hakijan suorittama korkeakoulututkinto rinnastetaan Suomessa suoritettavaan **kasvatustieteen kandidaatin tutkintoon**.
- Hakijan suorittamat korkeakouluopinnot rinnastetaan Suomessa suoritettaviin **60 opintopisteen laajuisiin varhaiskasvatuksen tehtäviin ja esiopetukseen ammatillisia valmiuksia antaviin opintoihin**, jos hakija suorittaa suomalaisessa yliopistossa **täydentäviä** varhaiskasvatuksen tehtäviin ja esiopetukseen ammatillisia valmiuksia antavia **opintoja**.

Esimerkki 3: ulkomailta suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastaminen 1/2

Spetsialist, Ukraina, 1992

- Koulutuksen sisältö: viisivuotinen akateeminen loppututkinto. Tutkintoon on sisältynyt opettajankoulutus, joka on valmistanut fysiikan opetukseen eri koulutustasoilla ja -muodoissa.

Esimerkki 3: ulkomailta suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastaminen 2/2

Opetushallituksen päätös tutkinnon ja opintojen rinnastamisesta:

- Hakijan suorittama korkeakoulututkinto rinnastetaan Suomessa suoritettavaan **ylempään korkeakoulututkintoon**.
- Hakijan suorittamat korkeakouluopinnot rinnastetaan **120 opintopisteen laajuisiin fysiikan opetettavan aineen opintoihin**.
- Hakijan kasvatustieteelliset opinnot rinnastetaan Suomessa suoritettaviin **60 opintopisteen laajuisiin opettajan pedagogisiin opintoihin**, jos hakija suorittaa suomalaisessa korkeakoulussa **täydentäviä** opettajankoulutuksen **opintoja**.

Päätöksen hakeminen Opetushallitukselta

Päätöksen hakeminen

- Hakija täyttää sähköisen hakulomakkeen [Opintopolussa](#), kielinä suomi, ruotsi ja englanti.
- Hakemus on henkilökohtainen, tieto hakemuksesta ja käsittelystä esimerkiksi työnantajalle vain hakijan kautta
- Hakemukseen vaadittavat tiedot liitteinä hakemukseen
- Tieto käsittelyn vaiheista ja muun muassa mahdollinen täydennyspyyntö hakijalle sähköpostilla
- Hakemuksen käsittelyaika keskimäärin 2–3 kk
- Jokainen hakemus käsitellään yksilöllisesti
- Päätös annetaan suomen tai ruotsin kielellä

Ohjeita hakulomakkeen täyttämiseen 1/2

- Hakulomakkeen alussa olevat ohjeet kannattaa lukea huolella. Kun lomakkeen täyttää ohjeiden mukaisesti, sen käsittely nopeutuu.
- On tärkeää miettiä, minkä päätösvaihtoehdon valitsee lomakkeella.
 1. Tutkinnon tason rinnastaminen
 2. Kelpoisuus ammattiin (esimerkiksi opettajat, varhaiskasvatus)
 3. Tiettyyn korkeakoulututkintoon tai korkeakoulun opintosuoritukseen rinnastaminen (esimerkiksi oikeustieteen maisterin tutkinto tai opettajan pedagogiset opinnot)

Ohjeita hakulomakkeen täyttämiseen 2/2

- Kohtaan Tutkinto 1 merkitään ylimmän suoritettun korkeakoulututkinnon tiedot.
- Kohtiin Tutkinto 2 ja Tutkinto 3 merkitään aiemmin suoritettu korkeakoulututkinto tai pohjakoulutus.
- Jokaiselle hakemuksen käsittelyyn vaadittavalle asiakirjalle on oma kohtansa.
- Käännökset alkuperäisistä asiakirjoista lisätään niille varattuun kohtaan.
- Jokainen asiakirja kannattaa nimetä selkeästi ja kuvaavasti, sillä se nopeuttaa hakemuksen käsittelyä.

Käsittelymaksun maksaminen

- Hakemuksen jättämisen yhteydessä peritään käsittelymaksu 100 euroa.
- Käsittelymaksu maksetaan verkossa.
- Hakemus otetaan käsittelyyn vasta, kun käsittelymaksu on maksettu.
- Käsittelymaksua ei palauteta.
- Verkkosivuiltamme löytyy [lisätietoa maksamisesta ja hinnoista \(oph.fi\)](#).

Päätösmaksun maksaminen

- Päätösmaksu peritään hakijalle lähetettävällä linkillä, kun päätös on valmis.
 - Päätösmaksu tutkinnon tason rinnastamisesta 237 euroa
 - Päätösmaksu kelpoisuudesta (esim. opettajan tai varhaiskasvatuksen alan kelpoisuus) tai opintojen rinnastamisesta 395–671 euroa
- Päätösmaksu maksetaan verkossa.
- Päätös lähetetään hakijalle sähköpostilla, kun päätösmaksu on maksettu.
- Verkkosivuiltamme löytyy [lisätietoa Opetushallituksen tunnustamis- tai rinnastamispäätöksen saaneille \(oph.fi\)](#).
- Hakija voi päätöksen saamisen jälkeen kysyä Opetushallituksesta lisätietoa.
- Mahdollinen tarvittava opiskelupaikka hakijan on haettava itse.

Kompastuskiviä hakemuksen käsittelyssä

- Sähköinen maksaminen ja maksujen määräajat
 - Hakemus raukeaa, jos käsittelymaksua ei maksa 14 vuorokauden määräajan kuluessa.
- Hakemuksesta puuttuvat liitteet
 - Hakemuksen käsittely aloitetaan vasta, kun kaikki tarvittavat asiakirjat ja tiedot ovat hakemuksessa.
 - Pyydämme hakijalta tarvittaessa lisätietoa täydennyspyynnöllä
- Opintopolusta hakemuksen käsittelijän lähettämät viestit, kuten täydennyspyynnöt, joutuvat usein roskapostiin, jolloin hakija ei saa tietoa hakemuksensa käsittelystä.

Tilastoja tutkintojen tunnustamisesta 1/2

Kuinka paljon hakemuksia ja ratkaisuja?

- 2019: hakemuksia 1019, ratkaisuja 1075
- 2020: hakemuksia 1083, ratkaisuja 1066
- 2021: hakemuksia 1201, ratkaisuja 1206
- 2022: hakemuksia 998, ratkaisuja 1029
- 2023: hakemuksia 1311, ratkaisuja 1178

Hakijoiden kansalaisuus vuonna 2023

- Suomi 29,1 %
- Muu EU/ETA-maa 16,0 %
- Muu kuin EU/ETA-maa 54,4 %

Tilastoja tutkintojen tunnustamisesta 2/2

Missä maissa hakijat olivat suorittaneet tutkintonsa vuonna 2023?

1. Venäjä
2. Ukraina
3. Iso-Britannia
4. Ruotsi
5. Espanja
6. Turkki
7. Viro
8. Nigeria
9. Irak
10. Intia

Missä maissa hakijat olivat suorittaneet tutkintonsa vuonna 2022?

1. Venäjä
2. Iso-Britannia
3. Ruotsi
4. Turkki
5. Ukraina
6. Yhdysvallat
7. Espanja
8. Viro
9. Intia
10. Alankomaat

Tutkintojen tunnustamisen asiakaskyselyt touko-kesäkuussa 2024 1/2

1. Prosessi- ja tyytyväisyyskysely

- Tammi-kesäkuussa 2024 päätöksen saaneille, 69 vastausta
- Selvityksen kohteena asiakkaiden tyytyväisyys tunnustamisprosessiin, hakemisen taustat, käytetyt tietolähteet ja niiden toimivuus
- Tärkein syy hakea päätöstä oli työllistymismahdollisuuksien parantaminen.
- OPH:n tietolähteet tunnettiin hyvin ja niistä löytyy tarvittava tieto.
- Kokonaisarvosana OPH:n palveluille 4,3

Tutkintojen tunnustamisen asiakaskyselyt touko-kesäkuussa 2024 2/2

2. Vaikuttavuuskysely

- Vuosina 2017–2021 päätöksen saaneet, 603 vastausta
- Selvityksen kohteena syyt hakea päätöstä, päätöksen hyödyllisyys, käytetyt tietolähteet, lisävaatimusten suorittaminen sekä vastaajien nykytilanne
- Tärkein syy hakea päätöstä oli työllisyysmahdollisuuksien parantaminen sekä kelpoisuuden saaminen tehtävään tai virkaan.
- Noin puolet vastaajista oli koulutustaan vastaavassa työssä.

Asiakaskyselyjen tuloksista on julkaistu raportti, ja tuloksia käytetään palveluiden parantamiseen.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos

Vastaamme kysymyksiin ja tiedusteluihin
suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sähköpostiosoitteessa:

recognition@oph.fi

